

Signální tabulky

Podplukovník Jiří Kavena

Jedním z nejvážnějších problémů v práci štábů je přenos informací. Nejvíce času zabírá zakódování a rozkódování informací. V praxi používáme různé druhy šifer druhého stupně. Z těchto šifer se zatím nejméně osvědčily hovorové tabulky a to pro jejich složitost a nehospodárnost. Prakticky lze říci, že jejich třímístný nebo čtyřmístný kód umožňuje jednou skupinou přenos jednoho nebo maximálně dvou slov.

Jako nejlepší se v současné době ukazuje signální tabulka. Tabulky můžeme podle způsobu sestavení rozdělit na abecední a významové. Abecední signální tabulky nejsou příliš vhodné, protože se v nich velmi těžko hledá. Daleko výhodnější jsou signální tabulky sestavené významově, tj. podle jednotlivých oblastí činnosti vojsk.

Další problém, který se vyskytuje při zpracování a volbě tabulek, je stanovení zpracovatele. Praxe ukazuje, že tabulky musí zpracovat to oddělení, které je bude používat. Je logické, že 6. oddělení není schopno zpracovat kvalitní tabulky v té oblasti, kterou neovládá do všech podrobností. Může zabezpečit pouze kódy pro sestavený slovník.

Zde se dostáváme k dalšímu bolavému bodu, a to je požadovaný stupeň utajení. Střetávají se tu dva protikladné požadavky, a to požadavek snadné práce s tabulkami a požadavek dokonalého utajení. Zde je nutno volit střední cestu. Praxe ukazuje, že většina otevřených hovorů na pojítkách je způsobena tabulkami, se kterými se těžko pracuje a jsou brzdou v práci. V časové tísní pak velitelé a příslušníci štábů si ze dvojího zla vybírají to zdánlivě menší a aby včas splnili úkol, mluví otevřeně. Přitom zapomínají, že údaje, které zachytí nepřítel a které by ve válce neměly valnou cenu, jsou v míru cenným zdrojem zpráv.

ZPRACOVÁNÍ SIGNÁLNÍCH TABULEK

Při sestavování tabulek nejprve určíme, v jakých skupinách budou sestaveny. První dělení bude podle druhů bojové činnosti. V tabulce budou ucelené skupiny zahrnující postupně bojový poplach, přesun, útok, obranu a druhy bojové činnosti, jako např. násilný přechod, použití výsadku atd. Dále zde budou skupiny výrazů zahrnující některé specifické činnosti práce štábu či vojsk, jako např. hlášení, velení, průzkum atd.

V některých případech zahrneme např. otázky hlášení a velení přímo do skupiny bojové činnosti vojsk. Tak je např. výhodné, aby stať „Bojový poplach“ zahrnovala jak rozkazy, tak hlášení a velení v průběhu bojového poplachu. Podobně je tomu i ve statí „Přesun“. Bude to všude tam, kde specifika bojové činnosti bude mít zvláštní požadavky na údaje potřebné pro velení a hlášení. Taková stať bude obsahovat části:

- rozkazy a nařízení,
- hlášení a
- organizační otázky.

Pod pojmem organizační otázky chápou organizaci součinnosti, pořádkovou službu apod.

Stati zahrnující jednotlivé druhy bojové činnosti by měly mít dvě části. První část by zahrnovala rozkazy a nařízení a druhá část varianty hesel pro velení v průběhu boje, nebo k doplnění rozkazů a nařízení.

Východiskem pro zpracování části „Rozkazy a nařízení“ musí být vzory dokumentů. Postup při zpracování tabulek je takový, že ze vzorů dokumentů vyjímáme celé statě a zařazujeme je do tabulek v tom pořadí, v jakém jsou napsány v dokumentu. Přitom je nutno se vyvarovat synonymů, jako např.:

- útočit s hlavním úderem na směr
- útočit s hlavním úsilím na směr
- hlavní úder vést na směr atd.

Je nutno využívat pouze jediné formulace, která je stále stejná. Tím se ušetří řada výrazů.

Jako první by mělo být předběžné nařízení a pak teprve rozkaz.

Ve statě „Přesun“ by tabulka mohla vypadat takto:

Předběžné zařízení pro přesun

24	připravte se k přesunu
22	zahájení přesunu asi v hodin.....
26	směr přesunu.....(KM)
20	délka přesunu asi km.....
Rozkaz pro přesun	
23	provedte přesun po ose..... (KM)
28	a po ose..... (KM)
21	výchozí místo (čára)..... (KM)
25	regulační čára čís. 1..... (KM)
29	regulační čára čís. 2..... (KM)
27	regulační čára čís.
30	řazení proudů zahájit v hodin.....
34	výchozím místem projít průzkumem v hodin.....
32	výchozím místem projít předvojem v hodin.....
33	výchozím místem projít hlavními silami v hodin.....
31	regulační čarou čís. 1 projít průzkumem v hodin.....
40	regulační čarou čís. 1 projít předvojem v hodin
	atd.

Taková tabulka značně urychlí předávání rozkazů a nařízení. Její nevýhodou je poměrně velká potřeba kódů. Úsporu kódů můžeme dosáhnout tím, že zkrátíme jednotlivé údaje a používáme je v různých variantách. Např. v části, kde udáváme časové údaje, pouze uvedeme:

- výchozím místem projít v hodin
- projít regulační čarou čís. 1 v hodin
- projít regulační čarou čís. 2 v hodin
- projít regulační čarou čís.

V další části uvedeme výrazy, jako např.: průzkum, předvoj, hlavní síly atd. Vhodnou kombinací dvou hesel pak dostáváme celý výraz. V této variantě ušetříme na velikosti tabulky, ale prodloužíme přenos. V prvním případě potřebujeme pro určení času průchodu předvoje výchozím místem dvě třímístné skupiny a v druhém případě tři třímístné skupiny.

V poslední době se již projevuje tendence zpracovávat vzory dokumentů tak, že slouží zároveň pro zakódování zprávy.

Zvláštní pozornost si zasluhuje stať „Velení“, kde zahrneme jednak základní údaje pro přemístění VS a PVS, určování jeho stanoviště, povolení přemístění, jednak údaje pro organizaci součinnosti mezi sousedními útvary a jednak údaje pro styčné důstojníky.

Někdy je výhodné sestavit zvláštní stať „Vedení boje“ a nezahrnovat ji do jednotlivých druhů bojové činnosti. Tato stať může obsahovat rozkazy pro zasažení druhého sledu, odražení nepřátelské protizteče, přechod do druhého sledu, požadavky na jadernou, dělostřeleckou a leteckou podporu či zasažení záloh nadřazeného apod.

Stať „Hlášení“ je nejlepší rozdělit na tři části. V první části jsou nařízení nadřazeného pro předkládání hlášení, jako např.:

- hlase situaci,
- hlase ihned, jakmile dosáhnete prostoru (čáry) (KM).

Dále jsou hesla splnění úkolu, jako např.:

- hlásím splnění BŮ,
- hlásím splnění DŮ.

V druhé části je formulář normálního hlášení:

- hlásím situaci k hodin
- 1. sled bojuje na čáře (KM),
- 2. sled,
- 1. prapor,
- 2. prapor,
- atd. (uvést všechny prvky bojové sestavy pluku),
- bojuje na čáře (KM),
- dosáhl prostoru (čáry) (KM).

V třetí části jsou hesla pro označení bojové činnosti, jako např.:

- útočí na směr (KM),
- přesunuje se a čelem dosáhl prostoru (KM),

- pronásleduje nepřítele na směru (KM),
- zmocnil se přechodů v prostoru (KM),
- atd.

Hlavní zásadou je, aby tato část zahrnovala velký počet činností. V praxi stačí asi 35 až 40 činností.

Při sestavování hlášení pak pracujeme s druhou a třetí částí. Např. v hlášení, že 2. sled pluku je 2. prapor, že se přesunuje a dosáhl čelem určitého prostoru, používám těchto hesel:

- 2. sled,
- 2. prapor,
- přesunuje se a čelem dosáhl prostoru (KM),
- kódovaná mapa.

Při sestavování tabulky je velmi důležité, aby řešené otázky byly vždy na jedné stránce, nebo alespoň na dvou protilehlých stránkách tak, aby nebylo nutno převracet listy. S tímto požadavkem souvisí i využití některé části jedné stati pro druhou stat. Tak např. třetí část stati „Hlášení“ lze plně využít pro stat zprávy o nepříteli. Je tedy výhodné, aby „Hlášení“ bylo na jedné straně a „Zprávy o nepříteli“ na protější straně.

Mnoho nejasností způsobuje dvojznačnost některých hesel, jako například heslo „hlásím (hlaste)“, nebo „uvolněte (uvolnil jsem) prostor (KM)“. To lze odstranit buď tím, že pro každý význam použijí jiné heslo. Např. „uvolněte prostor (KM)“ a „uvolnil jsem prostor (KM)“ anebo tím, že na každou stránku uvedu heslo „Hlášení“. Veškerá hesla jsou dávana formou rozkazů. Pokud totéž heslo chci použít jako hlášení, uvádím před ním doplňkové heslo „Hlášení“. Např. velitel pluku dostane rozkaz uvolnit do 10.00 hodin nějaký prostor. Hlášení o uvolnění prostoru může pak vypadat takto:

- Hlášení,
- uvolněte prostor (KM),
- 09.50,
- hodin.

Rovněž je výhodné zahrnout do tabulky hesla, jako např.: Provedte, Provedu, Provádím, Provedl jsem, Žádám, Neprovádím, Nemohu provést, atd.

Je výhodné na každé pravé straně tabulky ve spodní části vyčlenit několik míst na hesla, která často používáme — jako „Hlášení“, „Čti kódovanou mapu“, „Čti písmena“, „Čti text“, „hodin“ apod.

Ať již sestavíme tabulku sebelépe, vždy budeme potřebovat řadu údajů, které se opakují v každé stati. Jsou to např. hodiny, čísla, čas Č, tečka, čárka, abeceda atd. Dále je to číslování vlastních vojsk a nepřítele. Tato hesla zpravidla soustřeďujeme na samostatné stránky. To však vyžaduje stále listování v tabulce. Je proto výhodné takové údaje uvést na první a poslední stránku. Tyto stránky nalepit na desky tak, aby je bylo možno rozevřít ven. V takovém případě budou stránky se stálými nutnými údaji neustále rozevřeny, ať pracujeme na kterékoli stránce tabulky.

Další problém je potvrzování příjmu rozkazu nebo hlášení. K tomuto účelu

je výhodné uvést v tabulce několik hesel, jimiž by se potvrzovalo přijetí těchto informací — např.

45	Potvrďte převzetí rozkazu (hlášení) zpětným zasláním signálu 1 Z 7
49	Potvrďte převzetí rozkazu (hlášení) zpětným zasláním signálu 6 G 3
41	Potvrďte převzetí rozkazu (hlášení) zpětným zasláním signálu 2 B 8
40	atd.

Na konci rozkazu (hlášení) se uvádí příslušný kód např. k heslu se signálem „1Z7“. Příjemce po rozluštění rozkazu (hlášení) odešle odesílateli radiogram, ve kterém je pouze uvedeno „1 Z 7“. Je logické, že těchto hesel musí být více a musí se vést evidence, komu byly odeslány a jakou zprávou. V praxi je možno znovu je opakovat po jedné hodině.

Nejvhodnější je třímístný kód. Ten umožňuje sestavit tabulku, která má 999 hesel. Toto množství hesel zpravidla stačí k zachycení celého vševojskového boje. Jako směnné prvky je výhodné používat pouze první číslo v trojčísli. Tabulku je vhodné sestavit tak, aby jedna stránka obsahovala 50 hesel. V tomto případě dvě protilehlé stránky obsahují 100 hesel s jedním směnným prvkem.

Pro rychlou práci s tabulkou je výhodné na konci jednotlivých hesel přímo stanovit signál pro přechod na kódovanou mapu. V praxi se používá značky ... (KM). To znamená, že po uvedeném heslu se automaticky přechází na kódovanou mapu. Jako „konec“ kódované mapy je výhodné používat rozlišovací heslo tabulky anebo stanovit jeden až dva kódy přímo v tabulce. Není vhodné udávat více kódů, protože může snadno dojít k omylu, jestliže se stejný kód objeví také na mapě. Je-li stanoveno jedno nebo dvě čísla, tak si je každý pamatuje.

Signální tabulka zpracovaná VA AZ, Vševojsková katedra, pro potřebu výuky obsahuje tyto statě: (viz tab. na str. 49).

Na této stránce se provádějí nutné úpravy tužkou, podle nařízení pro utajené velení.

Formálně je upraven každý list tabulky takto:

Přesun											
3	<table> <tr> <td>3</td><td>Předběžné nařízení pro přesun Rozkaz pro přesun Pořádková služba</td></tr> <tr> <td>Předběžné nařízení pro přesun</td><td>74 Vlevo se přesunuje po ose (KM)</td></tr> <tr> <td>22 Připravte se k přesunu ve směru</td><td>71 Před vámi se přesunuje</td></tr> <tr> <td>25 Pohotovost k přesunu v hodin.....</td><td>79 atd.</td></tr> <tr> <td>27 atd.</td><td></td></tr> </table>	3	Předběžné nařízení pro přesun Rozkaz pro přesun Pořádková služba	Předběžné nařízení pro přesun	74 Vlevo se přesunuje po ose (KM)	22 Připravte se k přesunu ve směru	71 Před vámi se přesunuje	25 Pohotovost k přesunu v hodin.....	79 atd.	27 atd.	
3	Předběžné nařízení pro přesun Rozkaz pro přesun Pořádková služba										
Předběžné nařízení pro přesun	74 Vlevo se přesunuje po ose (KM)										
22 Připravte se k přesunu ve směru	71 Před vámi se přesunuje										
25 Pohotovost k přesunu v hodin.....	79 atd.										
27 atd.											

Směnné prvky se píšou jednak do volného políčka vedle horního obsahu a jednak pod nadpis vlevo. Je rovněž výhodné barevně odlišit jednotlivé statě.

1. stránka: Hodiny, minuty, funkce, potvrzení převzetí rozkazu (hlášení), signální náboje, čas „Č“ a „P“, den „D“ nosiče ZHN – celkem 100 hesel	
2. stránka: Bojová pohotovost, Zaujetí neplánovaných prostorů Vyvedení vojsk na státní hranici	3. stránka Velení
4. stránka Předběžné nařízení pro přesun	5. stránka Řízení přesunu
4. stránka (pokrač.) Rozkaz pro přesun Pořádková služba	5. stránka (pokrač.) Hlášení o průběhu přesunu
6. stránka Předběžné nařízení pro útok Rozkaz pro útok	7. stránka Rozkaz pro útok (pokračování) Ničení ZHN nepřítele
8. stránka Vzdušný výsadek	9. stránka OPZHN
10. stránka Vedení boje	11. stránka Vedení boje (pokračování) Přechod do obrany
12. stránka Hlášení o situaci	13. stránka Zprávy o nepříteli
14. stránka Rozhodnutí velitele pluku Násilný přechod Hlášení počtů ztrát	15. stránka Odražení protizteče Ničení obklíčeného nepřítele Protizteč Přidělení posilových prostředků
16. stránka: Jednotky vlastní a nepřítele Číslování vlastní Číslování nepřítele	

POUŽITÍ SIGNÁLNÍCH TABULEK

Sebelépe sestavené signální tabulky zdržují předávání zpráv, pokud se používají přímo k jejich zakódování. Jestliže si však připravíme určité formuláře, nebo předem vypsání údaje do sešitů, pak se práce značně urychlí.

Tak např. je nutné zakódovat rozkaz velitele divize pro prvosledový pluk. K tomu si mohou předem připravit formulář, který na jedné straně bude obsahovat otevřené výrazy a na druhé straně kódy. Podle rozhodnutí velitele divize doplním jen potřebné údaje z kódované mapy a předám k odeslání.

Příklad:

Otevřený text	Kód
Proveďte útok z chodu s hlavním úderem na směr (KM)	354
.....	
..... (konec KM)	657
Bližší úkol ovládnout prostor (KM)	356
.....	
..... (konec KM)	657
atd.	

Jakmile se velitel divize rozhodne, dopíše do levého sloupce otevřené názvy terénních předmětů (přímo při vydávání rozhodnutí velitele divize) a do pravého sloupce kód z mapy. Vyplněný formulář pak bude vypadat takto:

Proveďte útok z chodu hlavním úderem na směr (KM)	354		
.... Plzeň	564	436	
.... Nýřany	563	897	
.... Holýšov (konec KM)	578	356	657
Bližší úkol ovládnout prostor (KM)	356		
atd.			

Pravou stranu pak mohou přepsat na blanket radiogramu a odevzdat k odeslání, nebo zprávu odeslat přímo ze sešitu. Tento způsob se ještě lépe uplatní v tom případě, když se před rozhodnutím velitele zpracovávají návrhy na rozhodnutí. V takovém případě je možno podobným způsobem zakódovat celý rozkaz předem. Smění-li velitel některý údaj, pak jej stačí vyškrtnout a nahradit novým údajem.

Podobně je možno si připravit blanket na hlášení o situaci — např.	
Hlásím situaci k hodině	456
.....	

1. sled bojuje na čáře (KM)	467
.....	
.....	
..... (konec KM)	 657
45 msp	678
(činnost)	...
67 msp	689
(činnost)	...
atd.	

Výhoda tohoto způsobu zpracování hlášení je v tom, že u štábu odesílajícím hlášení zůstává doklad o odeslaném hlášení.

Při zachování stejného systému u štábu, který přijímá hlášení, je možno zpracovat formulář pro příjem hlášení. Tento formulář bude stejný jako u divize, ale sloupce budou přehozeny.

Formulář je možno sestavit takto:

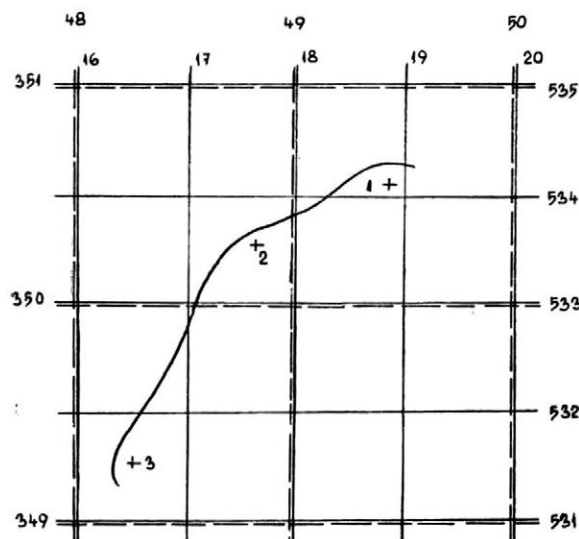
456					
Hlásím situaci k hodině					
467					
1. sled bojuje na čáře					
678					
45 msp					

atd.

PŘÍPRAVA MAPY PRO PŘEDÁVÁNÍ SITUACE NA NADŘÍZENÝ ŠTÁB PŘI ZMĚNĚ MĚŘÍTKA MAPY

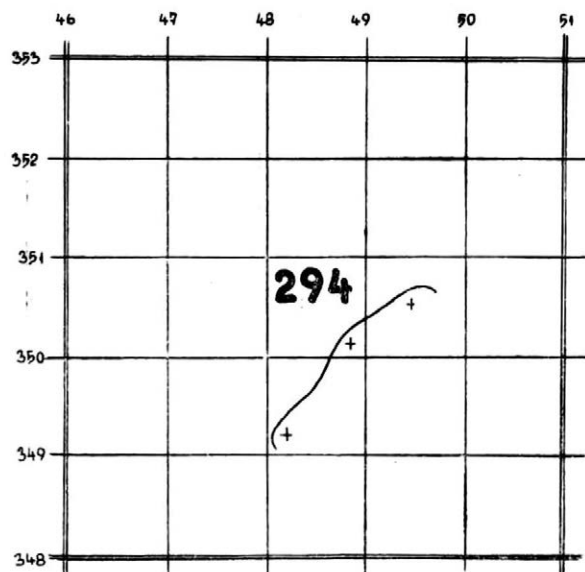
Jedním z nejvýznamnějších problémů při vedení boje je rychlé pronikání informací přes několik velitelských stupňů. Zde dělá značné potíže změna měřítka mapy. Např. přechod z mapy 50 000 na mapu 100 000. V praxi se situace překreslí z jedné mapy na druhou a pak zakóduje. Tím vzniká poměrně velká ztráta času. Daleko výhodnější a jednodušší je zakreslit obě kódování na tu mapu, na které se hlášení přijímá a kódy převést přímo na mapě.

Příklad — viz náčrt.

Mapa 50 000 s kódem pro mapu 50 000 a 100 000

kódy bodu	na 50 000	na 100 000
1	534 189	350 495
2	533 175	350 489
3	531 165	349 487

Mapa 100 000 s kódem pro mapu 100 000 a 200 000

kódy bodu	na 100 000	na 200 000
1	350 495	294 645
2	350 489	294 591
3	349 487	294 819

Mohou se vyskytnout námitky, že může dojít k omylům při používání dvou kódů na jedné mapě. V tom případě je možno kód mapy, podle které se předává hlášení nadřízenému štábu, zakreslit výrazně na petfólii a pak ji při zpracování přiložit na mapu.

TYPOVÉ DOKUMENTY

V poslední době se projevuje snaha po zpracování typových dokumentů, které by zároveň sloužily jako signální tabulky. Soustavně se na této metodě pracuje v SSSR a NDR. Tyto typové dokumenty jsou sestaveny podobně jako signální tabulka rozebíraná v tomto článku, ale nejsou zahrnuty v jednom svazku, nýbrž jsou samostatné.

Ve VA Frunze byla zpracována učební pomůcka „Typové bojové dokumenty“, která obsahuje 22 typových dokumentů pro stupeň divize.

Jeden dokument uvedu jako příklad:

Formulář č. 10 Bojové hlášení v útočném boji	
Tajné Výtisk číslo	
Veliteli.....	
Bojové hlášení čís. VS	(datum, čas)
mapa.....	
1. Výsledky plnění úkolu a situace útvaru	
001	Charakter činnosti:
002	 útočí na směr.....
003	Zničil nepřítele v prostoru.....
004	atd.

Na tento typový dokument se přímo píše hlášení v otevřené řeči. Po jeho zpracování se pod otevřený text píší kódy. Příklad:

3 msd Veliteli..... JEDLE		Tajné Výtisk číslo 1
13 tp – KAPUSTA	003	STOD 6.7. 04.00
Bojové hlášení čís. VS		324 546
100 000		
mapa.....		
345		
1. Výsledky plnění úkolu a situace útvaru		
001	Charakter činnosti	
002	 na směr	13 tp, STOD, HOLÝŠOV KAPUSTA, 342 546 339 542
003	Zničil nepřítele v prostoru	HOLÝŠOV 339 542
004	atd.	

Operační umění a taktika

Předání hlášení:

Po navázání spojení s operačním oddělením divize udám nejdříve ze signální tabulky signál, např. 156, což znamená: „Připravit formulář čís. 10“ a pak diktuji: JEDLE, KAPUSTA, 003, 324, 546, 067, 0400, 345 — tím diktuji hlavičku, kterou si příjemce píše přímo do formuláře. Dále pokračuji „002, KAPUSTA, 342, 546, 339, 542, 003, 339, 542 atd.“.

Pokud je třeba některých výrazů k vyjádření činnosti, nebo číslování, pak se používá signální tabulky nebo hovorové tabulky.

Závěrem chci zdůraznit, že péče věnovaná zpracování signální tabulky se stonásobně vyplatí při práci v poli. Signální tabulka není však výtvozem jednoho důstojníka, ale shrnuje kolektivní zkušenost jak nadřízeného, tak podřízených štábů. Jen tak může splnit svůj účel. Z praxe se ukazuje velmi výhodné vlepít do tabulky jeden volný list pro záznamy o údajích, které by bylo nutno v tabulce doplnit. Tyto záznamy po cvičeních nebo štábních nácvicích soustředit a podle nich doplnit tabulku. Jenom tak může být tabulka živá a zachovat krok s potřebami velení.